

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ, ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
& ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

ΕΠΕΙΓΟΝ

Αθήνα, 13 / 3 / 2019

Αρ. Πρωτ.: 77608

Ταχ. Δ/ση : Αριστοτέλους 17
Τ.Κ. : 101 87 Αθήνα
Τηλέφωνο : 213 2161428
Fax : 2132161931
e-mail : tke@moh.gov.gr

ΠΡΟΣ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Δ/ση Κοινοβουλευτικού
Ελέγχου
Τμήμα: Ερωτήσεων

ΘΕΜΑ: Απάντηση σε ερώτηση Βουλευτή.

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτ. **2313/9-10-2018** ερώτησης, που κατατέθηκε στη Βουλή από τον Βουλευτή κ. Γιώργο Αμυρά, με θέμα: «Ο ιός του Δυτικού Νείλου στην Ελλάδα», σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Ο ιός του Δυτικού Νείλου (ΔΝ) έχει παγκόσμια κατανομή, σε Αμερική, Ευρώπη, Ασία και Αυστραλία. Στην Ευρώπη, κυκλοφορία του ιού είχε καταγραφεί ήδη από τη δεκαετία του 1960, με την 1^η μεγάλη επιδημία το 1996-1997 στη Ρουμανία. Έκτοτε, καταγράφονται κρούσματα σε διάφορες χώρες, κυρίως της κεντρικής και νότιας Ευρώπης, ενώ από το 2010 και μετά καταγράφονται εποχικές εξάρσεις σε κάθε περίοδο μετάδοσης, υποδηλώνοντας ότι ο ιός έχει εγκατασταθεί σε αρκετές χώρες της Ευρώπης, συμπεριλαμβανομένης και της χώρας μας.

Ως εκ τούτου, θεωρείται αναμενόμενη η καταγραφή κρουσμάτων της λοίμωξης από τον ιό, στο πλαίσιο εποχικών εξάρσεων, σε κάθε ερχόμενη περίοδο μετάδοσης (περίοδο κυκλοφορίας των κουνουπιών), δηλαδή κατά το καλοκαίρι και το φθινόπωρο. Βέβαια, η επιδημιολογία του ιού είναι σύνθετη και ως εκ τούτου θεωρείται -σε παγκόσμιο επίπεδο- απρόβλεπτη η κυκλοφορία του ιού και η γεωγραφική του κατανομή σε κάθε περίοδο μετάδοσης. Επιπρόσθετα, θεωρείται διεθνώς πολύ δύσκολη η επιτυχής ριζική αντιμετώπιση και «εξάλειψη» του ιού.

Κατά τη φετινή περίοδο 2018, έχει καταγραφεί πρώτη έναρξη της κυκλοφορίας του ιού, σε ευρωπαϊκό επίπεδο (και στη χώρα μας), με την εμφάνιση ανθρώπινων περιστατικών από τα τέλη Μαΐου - αρχές Ιουνίου και ιδιαίτερος αυξημένο αριθμό κρουσμάτων στις προσβεβλημένες χώρες. Σύμφωνα με πληροφορίες από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Ελέγχου Λοιμώξεων (ECDC), έχει φέτος καταγραφεί στην Ευρώπη τριπλάσιος αριθμός κρουσμάτων σε σχέση με προηγούμενα έτη (με το φετινό αριθμό λοιμώξεων να υπερβαίνει το συνολικό αριθμό λοιμώξεων των προηγούμενων πέντε ετών), σε χώρες της Ευρώπης και γειτονικές χώρες. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (Π.Ο.Υ.) έχει επίσης κάνει αναφορά σε αυτήν την πρώτη έναρξη και μεγάλη φετινή αύξηση κρουσμάτων στην Ευρωπαϊκή περιοχή, με τις φετινές κλιματολογικές συνθήκες (θερμούς εαρινούς μήνες και έντονες βροχοπτώσεις στην αρχή του καλοκαιριού), στην κεντρική και νότια Ευρώπη (και στη χώρα μας), να θεωρούνται ότι συντέλεσαν σε αυτήν την κατάσταση.

Σχετικά με τη νοσηρότητα και θνητότητα της λοίμωξης από ιό του ΔΝ, το 75-80% των ανθρώπων που μολύνονται παραμένουν ασυμπτωματικοί, ένα 20-25% αναπτύσσει την απλή ίωση του ιού του ΔΝ (ήπια αυτοπεριοριζόμενη νόσο) και λιγότερο από 1% των ατόμων που μολύνονται παρουσιάζουν προσβολή του κεντρικού νευρικού συστήματος (ΚΝΣ) (εγκεφαλίτιδα, μηνιγγίτιδα ή οξεία χαλαρή παράλυση).

Σε παγκόσμιο επίπεδο, η θνητότητα στους ασθενείς με προσβολή του ΚΝΣ κυμαίνεται σε ποσοστό 4-14%, και μπορεί να ανέλθει σε ποσοστό 15-29% σε άτομα ηλικίας άνω των 70 ετών. Ο πιο σημαντικός παράγοντας κινδύνου για δυσμενή κατάληξη και θάνατο θεωρείται η ηλικία, καθώς και άλλα χρόνια υποκείμενα νοσήματα.

Στην Ελλάδα, από την αρχή της περιόδου 2018 μέχρι τις 25/10/2018, έχουν διαγνωστεί 312 εγχώρια κρούσματα λοίμωξης από τον ιό του ΔΝ, εκ των οποίων τα 238 παρουσίασαν εκδηλώσεις από το ΚΝΣ, και έχουν καταγραφεί σαράντα τρεις (43) θάνατοι ασθενών με λοίμωξη από τον ιό, εκ των οποίων οι 40 θάνατοι αφορούσαν σε ασθενείς με προσβολή του ΚΝΣ (ηλικίας >63 ετών), δηλαδή καταγράφηκε θνητότητα σε ποσοστό 16,8% στους ασθενείς με προσβολή ΚΝΣ (παρόμοια με τη θνητότητα που καταγράφηκε στο σύνολο των ασθενών με προσβολή του ΚΝΣ που διαγνώστηκαν κατά τα έτη 2010-2017 και ήταν 17%).

Επίσης, στην Ελλάδα κρούσματα λοίμωξης από τον ιό του ΔΝ είχαν καταγραφεί τα έτη 2010-2014 και 2017, κατά τους θερινούς μήνες, σε διάφορες περιοχές της χώρας μας, ενώ κυκλοφορία του ιού έχει καταγραφεί σε όλες σχεδόν τις Περιφέρειες, υποδηλώνοντας την **εγκατάσταση** του ιού σε διάφορες περιοχές.

Ως εκ τούτου, δεδομένης της εγκατάστασης του ιού στη χώρα μας (όπως και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες), θεωρούνταν πιθανή και αναμενόμενη η επανεμφάνιση περιστατικών λοίμωξης από τον ιό στη χώρα κατά την τρέχουσα περίοδο 2018 ή και κατά τις ερχόμενες περιόδους, τόσο σε γνωστές όσο και σε νέες περιοχές κυκλοφορίας. Για το λόγο αυτό, το ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. υλοποίησε εγκαίρως -όπως και σε κάθε περίοδο μετάδοσης- δράσεις ενισχυμένης επιτήρησης και απόκρισης. Στο πλαίσιο αυτών των δράσεων, το ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. είχε **εγκαίρως** ενημερώσει τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης της χώρας (Περιφέρειες και Δήμους), όπως και τις υπηρεσίες και τους επαγγελματίες υγείας της χώρας, για την πιθανότητα επανεμφάνισης της νόσου κατά την τρέχουσα περίοδο μετάδοσης, και συνέστησε εγρήγορση των αρχών και των υπηρεσιών υγείας και δημόσιας υγείας, ενίσχυση της επιτήρησης και έγκαιρη οργάνωση και υλοποίηση δράσεων πρόληψης.

Συγκεκριμένα, το ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. διενεργεί σε κάθε περίοδο μετάδοσης ενισχυμένη επιδημιολογική επιτήρηση της λοίμωξης από ιό του Δυτικού Νείλου (ΔΝ) και συνεχίζει αδιαλείπτως όλες τις δράσεις πρόληψης και αντιμετώπισης, βάσει των αρμοδιοτήτων του. Οι δράσεις των εθνικών αρχών δημόσιας υγείας για την αντιμετώπιση της λοίμωξης από τον ιό του ΔΝ, που περιγράφονται αναλυτικά και στις εβδομαδιαίες εκθέσεις επιδημιολογικής επιτήρησης της λοίμωξης του ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. (www.keelpno.gr), περιλαμβάνουν:

I. Ενίσχυση της επιτήρησης της νόσου σε ανθρώπους:

- **Ενίσχυση της επιτήρησης των εγκεφαλιτιδών και των ύποπτων περιστατικών:** Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των επαγγελματιών υγείας σχετικά με τη λοίμωξη από ιό ΔΝ και την ανάγκη διερεύνησης των ύποπτων κρουσμάτων μέσα στην περίοδο μετάδοσης. Στην ιστοσελίδα του ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. υπάρχει ειδική θεματική ενότητα για τους επαγγελματίες υγείας. Για την περίοδο 2018, έχει σταλεί ενημερωτική επιστολή σε όλες τις Μονάδες Υγείας και τους Ιατρικούς Συλλόγους της χώρας, για την ανάγκη ενισχυμένης επιτήρησης της λοίμωξης από τον ιό ΔΝ, στα τέλη Μαΐου 2018, ενώ σε περιοχές με πρόσφατη καταγραφή κρουσμάτων ενημερώνονται εκτάκτως οι τοπικές Μονάδες Υγείας για την ανάγκη διερεύνησης ύποπτων περιστατικών.

- **Καθημερινή επικοινωνία και ανταλλαγή πληροφοριών με εργαστήρια** που διενεργούν έλεγχο για τον ιό του Δυτικού Νείλου, για την έγκαιρη διερεύνηση των διαγνωσθέντων κρουσμάτων.

- **Υποστήριξη εργαστηριακής διερεύνησης ύποπτων περιστατικών** (οικονομική ενίσχυση Εθνικού Κέντρου Αναφοράς και εξειδικευμένων εργαστηρίων).

- **Διερεύνηση κρουσμάτων:** Το ΚΕ.ΕΛ.ΤΠ.ΝΟ. διενεργεί -εντός 24-48 ωρών- διερεύνηση κάθε κρούσματος λοίμωξης από ιό ΔΝ (τηλεφωνική συνέντευξη), προκειμένου να καθορισθούν ο πιθανός τόπος έκθεσης, οι παράγοντες κινδύνου και η βαρύτητα της νόσου. Παρακολουθείται, επίσης, καθημερινά η πορεία και έκβαση των νοσηλευόμενων ασθενών.

- **Άμεση ενημέρωση των αρχών και των φορέων,** σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, για τα διαγνωσμένα κρούσματα (Υπουργείο Υγείας, Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας, Περιφέρειες/ Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας, Δήμοι). Οι τοπικές αρχές δημόσιας υγείας και οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης (Περιφέρειες, Δήμοι) των περιοχών όπου καταγράφονται περιστατικά της λοίμωξης ενημερώνονται (και εγγράφως) άμεσα και εκτάκτως, για τα ενδεικνυόμενα μέτρα απόκρισης και πρόληψης.

- **Δημιουργία και δημοσίευση -στην ιστοσελίδα του ΚΕ.ΕΛ.ΤΠ.ΝΟ.- εβδομαδιαίας έκθεσης** επιδημιολογικής επιτήρησης της λοίμωξης από τον ιό του ΔΝ (σε ελληνική και αγγλική γλώσσα), με επικαιροποιημένα επιδημιολογικά δεδομένα και αναλυτική περιγραφή των δράσεων του ΚΕ.ΕΛ.ΤΠ.ΝΟ. για την αντιμετώπιση της λοίμωξης.

II. Ενημέρωση - ευαισθητοποίηση κοινού: Ενημερωτικό υλικό για τη λοίμωξη από τον ιό του Δυτικού Νείλου και τα μέτρα προστασίας από τα κουνούπια είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του ΚΕ.ΕΛ.ΤΠ.ΝΟ.. Το ΚΕ.ΕΛ.ΤΠ.ΝΟ. προσπαθεί να ανταποκρίνεται σε κάθε αίτημα ενημέρωσης κοινού ή φορέων για τα νοσήματα που μεταδίδονται από κουνούπια και τα μέτρα προστασίας από τα κουνούπια (ενημερωτικές ημερίδες, διάθεση έντυπου υλικού - φυλλαδίων, αφισών). Το 2018 έχει διανεμηθεί έντυπο ενημερωτικό υλικό (αφίσες, φυλλάδια) σε Περιφέρειες και Δήμους, ανάλογα με τις ανάγκες τους (κατόπιν αιτήματος). Το ΚΕ.ΕΛ.ΤΠ.ΝΟ. διαθέτει φυλλάδια και αφίσες σχετικά με την προστασία από τα κουνούπια στις περιοχές όπου καταγράφονται κρούσματα της λοίμωξης, και συμμετέχει σε συναντήσεις ενημέρωσης του τοπικού πληθυσμού.

III. Καθορισμός των επηρεαζόμενων περιοχών - Μέτρα για την ασφάλεια του αίματος: Λειτουργεί διατομεακή Ομάδα Εργασίας για τον καθορισμό των «επηρεαζόμενων περιοχών από νοσήματα που μεταδίδονται με διαβιβαστές» (υπό την Επιτροπή για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση Τροπικών Νοσημάτων του Υπουργείου Υγείας), στις οποίες λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα για την ασφάλεια του αίματος από το Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας. Οι επηρεαζόμενες από τον ιό του ΔΝ περιοχές της χώρας (Δήμοι με τουλάχιστον ένα ανθρώπινο κρούσμα) δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του ΚΕ.ΕΛ.ΤΠ.ΝΟ. και ανανεώνονται τακτικά με βάση τα επιδημιολογικά δεδομένα. Μέτρα για την ασφάλεια του αίματος προς τις υπηρεσίες αιμοδοσίας όλης της χώρας αποφασίζονται και δημοσιεύονται από το Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας - ΕΚΕΑ (www.ekea.gr). Επιπρόσθετα, το Συντονιστικό Κέντρο Αιμοεπαγρύπνησης του ΚΕ.ΕΛ.ΤΠ.ΝΟ. αποστέλλει στις αρμόδιες υπηρεσίες οδηγίες αιμοεπαγρύπνησης για τον ιό του ΔΝ.

IV. Συνεργασία με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) και ανταλλαγή πληροφοριών για την ενίσχυση της επιτήρησης της λοίμωξης από τον ιό του Δυτικού Νείλου σε ιπποειδή από το ΥΠΑΑΤ. Ενημέρωση περιφερειακών και τοπικών αρχών δημόσιας υγείας για την καταγραφή κρουσμάτων σε ιπποειδή και για τα ενδεικνυόμενα μέτρα πρόληψης.

V. Δράσεις επιτήρησης και ελέγχου των κουνουπιών:

• **Ευαισθητοποίηση Περιφερειών και Δήμων:** Καθώς τα έργα για την καταπολέμηση των κουνουπιών υπάγονται στην αρμοδιότητα των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης, η Γενική Γραμματεία Δημόσιας Υγείας του Υπουργείου Υγείας και το ΚΕ.ΕΛ.ΤΠ.ΝΟ. προσπαθούν αδιαλείπτως -και με στόχο την προάσπιση της δημόσιας υγείας- να ευαισθητοποιούν τις αρμόδιες αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, Περιφέρειες και Δήμους, για την έγκαιρη έναρξη και

υλοποίηση ολοκληρωμένων προγραμμάτων καταπολέμησης κουνουπιών στην περιοχή ευθύνης τους, και την ανάδειξή τους σε θέμα υψηλής προτεραιότητας.

Στο πλαίσιο αυτών των δράσεων ευαισθητοποίησης:

- η **Γενική Γραμματεία Δημόσιας Υγείας** του Υπουργείου Υγείας έχει οργανώσει και συγκαλεί κατ' επανάληψη -φέτος και κατά τα προηγούμενα έτη- συναντήσεις εργασίας τόσο με τις αρμόδιες αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης των Περιφερειών και τις αρχές δημόσιας υγείας, όσο και με άλλους αρμόδιους εθνικούς φορείς, με στόχο αφενός το συντονισμό και την οργάνωση των δράσεων, στο πλαίσιο της Ενιαίας Υγείας, και αφετέρου την ευαισθητοποίηση των περιφερειακών αρχών για την αποτελεσματική υλοποίηση των έργων,
 - το Υπουργείο Υγείας εκδίδει νωρίς κάθε έτος, πριν την έναρξη δραστηριότητας των κουνουπιών, σχετική εγκύκλιο για τα έργα καταπολέμησης κουνουπιών («Προγράμματα καταπολέμησης κουνουπιών, σχετική ενημέρωση και προφύλαξη του κοινού για το έτος 2018», ΑΔΑ: 6ΚΙΤ465ΦΥΟ-6ΕΝ), η οποία παρέχει αναλυτικές οδηγίες για την οργάνωση και υλοποίηση των έργων καταπολέμησης κουνουπιών,
 - η διατομεακή **Επιτροπή για την Πρόληψη κα Αντιμετώπιση Τροπικών Νόσων** του Υπουργείου Υγείας συνεδριάζει τακτικά και εκτάκτως και γνωμοδοτεί για θέματα που αφορούν στην αντιμετώπιση νοσημάτων που μεταδίδονται με διαβιβάστες,
 - το **ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.** υλοποιεί επιπρόσθετες δράσεις ευαισθητοποίησης των τοπικών αρχών (Περιφερειών και Δήμων) για την έγκαιρη υλοποίηση των έργων καταπολέμησης κουνουπιών (έγγραφο επικοινωνία φέτος στις αρχές Φεβρουαρίου 2018, με συνοπτικό οδηγό με τα βασικά βήματα ώστε να επιτευχθεί η έγκαιρη υλοποίηση των έργων καταπολέμησης). Επιπρόσθετα, το ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. επικοινωνεί άμεσα (και εγγράφως) με τις τοπικές αρχές δημόσιας υγείας και τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης στις περιοχές όπου καταγράφονται κρούσματα της νόσου, σχετικά με τις συνιστώμενες δράσεις πρόληψης, και είναι σε διαρκή καθημερινή επικοινωνία και συνεργασία με τις αρμόδιες περιφερειακές αρχές δημόσιας υγείας, που υλοποιούν τις δράσεις αυτές σε τοπικό επίπεδο.
 - **Παρακολούθηση πορείας των έργων διαχείρισης κουνουπιών - Τακτική επικοινωνία με όλες τις Περιφέρειες/ Περιφερειακές Ενότητες** της χώρας και συγκέντρωση στοιχείων σχετικά με το στάδιο υλοποίησης των έργων καταπολέμησης κουνουπιών, ανά Περιφέρεια ή Περιφερειακή Ενότητα.
 - **Εντομολογική επιτήρηση:** Το ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. υπογραμμίζει την αναγκαιότητα και συστήνει στις τοπικές αρχές τη διενέργεια εντομολογικής επιτήρησης, την εντατικοποίησή της στις επηρεαζόμενες περιοχές και συνεχίζει την προσπάθεια συλλογής εντομολογικών δεδομένων από τις περιοχές αυτές, σε συνεργασία με την Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας. Επίσης, από τις εθνικές αρχές δημόσιας υγείας οργανώνεται μακροπρόθεσμα η δημιουργία εθνικής βάσης εντομολογικών δεδομένων στη χώρα.
- VI. Επικοινωνία με φορείς δημόσιας υγείας του εξωτερικού:** Το ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία και ανταλλαγή απόψεων και τεχνογνωσίας με το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Πρόληψη και τον Έλεγχο Νοσημάτων (ECDC) και δηλώνει τα περιστατικά στο ECDC, σε εβδομαδιαία βάση, βάσει του πρωτοκόλλου του ECDC.

Όσον αφορά στα μέτρα πρόληψης που ελήφθησαν από τις τοπικές αρχές, σας ενημερώνουμε ότι, η υλοποίηση ολοκληρωμένων έργων καταπολέμησης κουνουπιών υπάρχει στην αρμοδιότητα των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης (Περιφερειών και Δήμων).

Οι εθνικές αρχές δημόσιας υγείας (Γενική Γραμματεία Δημόσιας Υγείας και ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.) έχουν κατ' επανάληψη επισημάνει στις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης την ανάγκη ενθάρρυνσης και ενεργοποίησης για την έγκαιρη υλοποίηση και εντατικοποίηση δράσεων πρόληψης σε τοπικό επίπεδο, που αποσκοπούν αφενός στη μείωση του τοπικού πληθυσμού των κουνουπιών, με την έγκαιρη και συστηματική υλοποίηση και εντατικοποίηση ολοκληρωμένων

έργων διαχείρισης κουνουπιών (συναντήσεις εργασίας, επιστολές) και αφετέρου στην ενημέρωση του τοπικού πληθυσμού για τα μέτρα ατομικής προστασίας από τα κουνούπια.

Το ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. υλοποιεί δράσεις ευαισθητοποίησης των τοπικών αρχών (Περιφερειών και Δήμων) για την έγκαιρη υλοποίηση των έργων καταπολέμησης κουνουπιών. Επιπρόσθετα, ενημερώνει εκτάκτως άμεσα (τηλεφωνικά και εγγράφως, εντός 24-48 ωρών από τη διάγνωση των κρουσμάτων) τις τοπικές αρχές δημόσιας υγείας και τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης στις περιοχές όπου καταγράφονται κρούσματα της νόσου και συστήνει άμεση εντατικοποίηση και συστηματική υλοποίηση αποτελεσματικών ολοκληρωμένων έργων καταπολέμησης κουνουπιών και δράσεων ενημέρωσης του τοπικού πληθυσμού, στην περιοχή ευθύνης τους, και κατά προτεραιότητα στις ευρύτερες περιοχές πιθανής έκθεσης των ασθενών. Επίσης, είναι σε διαρκή καθημερινή επικοινωνία και συνεργασία με τις αρμόδιες περιφερειακές αρχές δημόσιας υγείας, που υλοποιούν τις δράσεις αυτές σε τοπικό επίπεδο.

Ο κύριος τρόπος μετάδοσης του ιού στον άνθρωπο είναι μέσω του τσιμπήματος μολυσμένου θηλυκού κουνουπιού. Τα κουνούπια μολύνονται όταν τρέφονται από μολυσμένα πτηνά. Οι άνθρωποι θεωρούνται ευκαιριακοί, αδιέξοδοι ξενιστές, καθώς η ιαιμία είναι χαμηλή και μικρής διάρκειας και θεωρείται ότι δεν επαρκεί για περαιτέρω μόλυνση κουνουπιών.

Δεν έχει αναφερθεί μέχρι σήμερα μετάδοση από άνθρωπο σε άνθρωπο μέσω άμεσης συνήθους κοινωνικής επαφής.

Λιγότερο συχνοί τρόποι μετάδοσης του ιού του ΔΝ σε ανθρώπους έχουν, επίσης, περιγραφεί, όπως:

- Μετάδοση μέσω μετάγγισης μολυσμένου αίματος.
- Μετάδοση μέσω μεταμόσχευσης οργάνων.
- Κάθετη μετάδοση από τη μητέρα στο έμβρυο (μεμονωμένα περιστατικά, πολύ σπάνιος τρόπος μετάδοσης)
- Μετάδοση μέσω του θηλασμού (μεμονωμένα περιστατικά).
- Έχουν περιγραφεί πολύ σπάνιες περιπτώσεις άμεσης μετάδοσης από ζώα, κατά το χειρισμό μολυσμένων ιστών κατά τη διάρκεια νεκροψίας σε πτηνά ή άλογα.
- Έχει αναφερθεί μετάδοση μέσω επαγγελματικής έκθεσης σε εργαζόμενους εργαστηρίων (σπάνια, μεμονωμένα περιστατικά μόλυνσης).

Σχετικά με τον Εσωτερικό Κανονισμό των Νοσοκομείων για την πρόληψη των νοσοκομειακών λοιμώξεων, που αναφέρετε, τα μέτρα αφορούν πάντα στη μετάδοση στο νοσοκομειακό περιβάλλον. Τα μέτρα που εφαρμόζονται για τους ασθενείς με λοίμωξη από ιό του Δυτικού Νείλου είναι οι **βασικές προφυλάξεις**, οι οποίες εμπεριέχονται στις οδηγίες του ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. (οδηγίες διαμόρφωσης Εσωτερικού Κανονισμού Λοιμώξεων σε Χώρους Παροχής Υπηρεσιών Υγείας) και είναι ενήμερες σχετικά όλες οι Επιτροπές Νοσοκομειακών Λοιμώξεων.

Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά στα μέτρα πρόληψης μετάδοσης της λοίμωξης στα νοσοκομεία, καθώς -όπως προαναφέρθηκε- αφενός η λοίμωξη από τον ιό του ΔΝ δεν μεταδίδεται με την άμεση συνήθη επαφή από άνθρωπο σε άνθρωπο και αφετέρου ο άνθρωπος θεωρείται **αδιέξοδος** ξενιστής (η ιαιμία στον άνθρωπο είναι χαμηλή και μικρής διάρκειας και θεωρείται ότι δεν επαρκεί για περαιτέρω μόλυνση κουνουπιών):

- Δεν απαιτείται απομόνωση των ασθενών.
- Δεν συνιστώνται ειδικά μέτρα προφύλαξης πέραν αυτών που συνιστώνται για όλους τους νοσηλευόμενους ασθενείς. Απαιτείται, δηλαδή, η λήψη των **βασικών μέτρων προφύλαξης από λοιμώδη νοσήματα**, από τους επαγγελματίες υγείας που φροντίζουν ασθενείς ή λαμβάνουν ή χειρίζονται δείγματα ασθενών (ή ζώων) με λοίμωξη από τον ιό του ΔΝ (κατά τη λήψη ή το χειρισμό δειγμάτων ή το χειρισμό νεκρών σωμάτων), καθώς έχουν αναφερθεί (σπάνια) μεμονωμένα περιστατικά μόλυνσης σε εργαζόμενους εργαστηρίων.

- Δεν απαιτούνται ειδικά μέτρα για την απολύμανση και αποστείρωση των εργαλείων και του ιατρικού εξοπλισμού. Η απολύμανση και αποστείρωσή τους θα πρέπει να γίνεται με τις συνήθεις διαδικασίες του νοσοκομείου και σύμφωνα με τις οδηγίες των κατασκευαστών.

Το ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. διενεργεί δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών υγείας σχετικά με τη λοίμωξη από ιό ΔΝ και την ανάγκη διερεύνησης των ύποπτων κρουσμάτων μέσα στην περίοδο μετάδοσης. Στην ιστοσελίδα του ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. υπάρχει ειδική θεματική ενότητα για τους επαγγελματίες υγείας (όπου αναφέρονται και τα προαναφερθέντα συνιστώμενα μέτρα). Για την περίοδο 2018, έχει σταλεί ενημερωτική επιστολή σε όλες τις Μονάδες Υγείας και τους Ιατρικούς Συλλόγους της χώρας, για την ανάγκη ενισχυμένης επιτήρησης της λοίμωξης από τον ιό ΔΝ, στα τέλη Μαΐου 2018, ενώ σε περιοχές με πρόσφατη καταγραφή κρουσμάτων ενημερώνονται εκτάκτως οι τοπικές Μονάδες Υγείας για την ανάγκη διερεύνησης ύποπτων περιστατικών.

Γενικότερα, το Υπουργείο Υγείας και το ΚΕΕΛΠΝΟ εφαρμόζουν συστηματικά και αδιαλείπτως σε κάθε περίοδο μετάδοσης μία σειρά δράσεων για την πρόληψη και αντιμετώπιση της λοίμωξης, όπως έγινε και κατά την τρέχουσα περίοδο 2018. Στο πλαίσιο αυτό, εγκαίρως δημοσιεύθηκε πριν την έναρξη της φετινής περιόδου μετάδοσης η με αριθμ. πρωτ. Γ1α/Γ.Π.οικ. 19586/7-3-2018 (ΑΔΑ: 6ΚΙΤ465ΦΥΟ-6ΕΝ) εγκύκλιος, με θέμα: «Προγράμματα καταπολέμησης των κουνουπιών, σχετική ενημέρωση και προφύλαξη του κοινού για το έτος 2018» στην οποία αναφέρονται με κάθε λεπτομέρεια:

- Όλα τα μέτρα που συνιστώνται για την προστασία των πολιτών από τα κουνούπια.
- Οι μέθοδοι καταπολέμησης των κουνουπιών (πρωτίστως προνυμφοκτονίες και διαχείριση εστιών).
- Χορήγηση κατ' εξαίρεση εφαρμογής ULV ψεκασμών για ακμαιοκτονία κατόπιν αιτήματος των τοπικών αρχών, όταν συντρέχουν λόγοι δημόσιας υγείας και κατόπιν αξιολόγησης των επιστημονικών δεδομένων. Οι άδειες αυτές εκδίδονται μετά από Υπουργική απόφαση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων που καθορίζει επακριβώς τους όρους και τις προϋποθέσεις χορήγησης των σκευασμάτων με σκοπό την προστασία των κατοίκων και του περιβάλλοντος.
- Ανάγκη υλοποίησης δράσεων ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης του κοινού με την ενεργή συμμετοχή των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Η χρηματοδότηση, υλοποίηση και παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των έργων αποτελεί αρμοδιότητα των Περιφερειών και των Δήμων.
- Επισημάνσεις που αναφέρονται σε επιτήρηση ιπποειδών, άγριων πτηνών και κουνουπιών.

Επισημαίνεται ότι ήδη από τον Αύγουστο του 2015 επικαιροποιήθηκε το Σχέδιο Δράσης Ελονοσίας «Μερόπη», εγκρίθηκε από την πολιτική ηγεσία και εκδόθηκε με Απόφαση του Υπουργού Υγείας (ΑΔΑ: 6ΞΡΗ465ΦΥΟ-3ΡΑ), με σκοπό το στρατηγικό σχεδιασμό για την πρόληψη και αντιμετώπιση της ελονοσίας. Το εν λόγω σχέδιο παρέχει σαφείς οδηγίες, περιγράφει τις αρμοδιότητες όλων των εμπλεκόμενων φορέων και **μπορεί να εφαρμοστεί για την πρόληψη και αντιμετώπιση νόσων που μεταδίδονται από κουνούπια γενικότερα.**

Προκειμένου να διασφαλισθεί η προστασία των πολιτών από τον ιό του Δυτικού Νείλου και άλλα νοσήματα που μεταδίδονται με διαβιβαστές, λειτουργούν αδιαλείπτως διατομεακές ομάδες εργασίας για την εκτίμηση των επηρεαζόμενων περιοχών και την αξιολόγηση των περιστατικών, ενώ παράλληλα λαμβάνονται μέτρα για την ασφάλεια του αίματος από το Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας και για την αιμοεπαγρύπνηση από το Συντονιστικό Κέντρο Αιμοεπαγρύπνησης του ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.

Σε αυτό το πλαίσιο δόθηκαν γνωμοδοτήσεις για: εφαρμογή βιοκτόνων, δημιουργία βάσης εντομολογικής επιτήρησης, δράσεις άμεσης απόκρισης σε εισαγόμενα κρούσματα νοσημάτων που μεταδίδονται με διαβιβαστές, αιμοεπαγρύπνηση και ασφάλεια του αίματος κ.ά. Οι

Επιτροπές και οι Ομάδες Εργασίας είναι σε διαρκή εγρήγορση για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν και βρίσκονται σε διαρκή επαφή και συνεργασία με Ευρωπαϊκούς και Διεθνείς φορείς όπως το ECDC και ο ΠΟΥ.

Οι Εθνικές Αρχές Δημόσιας Υγείας διενεργούν συστηματικά και εκτάκτως δράσεις ευαισθητοποίησης των τοπικών αρχών σχετικά με την έγκαιρη έναρξη, οργάνωση και υλοποίηση ολοκληρωμένων προγραμμάτων καταπολέμησης κουνουπιών στις περιοχές ευθύνης τους (συναντήσεις εργασίας, επιστολές).

Ευνόητο είναι ότι η Δημόσια Υγεία απαιτεί τη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, προκειμένου να αντιμετωπίζονται άρτια και ολοκληρωμένα οι προκλήσεις που ανακύπτουν.

Όσον αφορά στις δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού για τη λοίμωξη από ιό του ΔΝ και τα μέτρα προστασίας, το ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.:

- Για την περίοδο 2018, άμεσα εξέδωσε Δελτίο Τύπου με την καταγραφή του πρώτου διαγνωσμένου περιστατικού (τον Ιούνιο 2018).
- Δημοσιεύει σε εβδομαδιαία βάση επικαιροποιημένες εκθέσεις επιδημιολογικής επιτήρησης της λοίμωξης (όπου αναγράφεται και ο αριθμός των κρουσμάτων σε επίπεδο εκτιμώμενων Δήμων έκθεσης).
- Ειδικοί επιστήμονες του ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. ενημερώνουν συνεχώς το κοινό, μέσω συνεντεύξεων σε ΜΜΕ, σχετικά με τα τρέχοντα επιδημιολογικά δεδομένα και τα συνιστώμενα μέτρα πρόληψης και ατομικής προστασίας από τα κουνούπια.
- Διανέμει έντυπο ενημερωτικό υλικό (αφίσες, φυλλάδια) σε Περιφέρειες, Δήμους, Μονάδες Υγείας, φορείς, ανάλογα με τις ανάγκες τους και τα αιτήματά τους.
- Διαθέτει φυλλάδια και αφίσες σχετικά με την προστασία από τα κουνούπια στις περιοχές όπου καταγράφονται κρούσματα της λοίμωξης, προς ενημέρωση του τοπικού πληθυσμού και συμμετέχει σε συναντήσεις ενημέρωσης του τοπικού πληθυσμού.
- Προσπαθεί να ανταποκρίνεται σε κάθε αίτημα ενημέρωσης κοινού ή φορέων για τα νοσήματα που μεταδίδονται από κουνούπια και τα μέτρα προστασίας από τα κουνούπια (ενημερωτικές ημερίδες, διάθεση έντυπου υλικού - φυλλαδίων, αφισών).
- Ενημερωτικό υλικό για τη λοίμωξη από τον ιό του Δυτικού Νείλου και τα μέτρα προστασίας από τα κουνούπια είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.

Τέλος, τα μέτρα ασφάλειας του αίματος έναντι του Ιού του Δυτικού Νείλου προβλέπονται από:

Α. Τις διατάξεις του Π.Δ/τος 138/2005 (ΦΕΚ 195/Α' /3-8-2005, έτσι όπως έχει τροποποιηθεί με το Π.Δ. 87/18-12-2015

Β. European Centre for Disease Prevention and Control. West Nile virus risk assessment tool Stockholm: ECDC; 2013.

Επιπρόσθετα, τα μέτρα προστασίας για την ασφάλεια του αίματος από τον Ιό του Δυτικού Νείλου περιλαμβάνουν:

1. Αποκλεισμό από την αιμοδοσία για διάρκεια 28 ημερών υποψήφιων αιμοδοτών μετά από την αποχώρησή τους από περιοχές, που σημειώθηκαν κρούσματα λοίμωξης Δ.Ν (Ευρωπαϊκή Οδηγία 2004/33/ΕΚ). Η επίσκεψη πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον μία διανυκτέρευση, συμπεριλαμβανομένης και της παραμονής στην περιοχή από τις πρώτες βραδινές έως τις πρώτες πρωινές ώρες.
2. Σε περίπτωση που απειλείται η επάρκεια αίματος μοριακός έλεγχος για τον Ιό του Δυτικού Νείλου (ID-NAT).
3. Άτομα που έχουν ιστορικό μόλυνσης από την ιό Δ.Ν., γίνονται δεκτά 120 ημέρες μετά τη διάγνωση (Οδηγός για την Παρασκευή, τη χρήση και τη διασφάλιση της ποιότητας των προϊόντων αίματος, Συμβούλιο της Ευρώπης).

4. Κατά τη λήψη του ιστορικού έμφαση σε ερωτήσεις σχετικές με την εμφάνιση συμπτωμάτων που σχετίζονται με αυτά της λοίμωξης ήπιας μορφής από Δ.Ν. κατά τις προηγούμενες ημέρες.

5. Παροχή οδηγιών στους αιμοδότες, εάν εμφανίσουν πυρετό ή κάποιο άλλο από τα κλινικά συμπτώματα, εντός διαστήματος 15 ημερών από την αιμοδοσία, να ενημερώσουν την Υπηρεσία στην οποία αιμοδότησαν ανεξαρτήτως περιοχής.

6. Σε περίπτωση ενημέρωσης από αιμοδότη για εμφάνιση συμπτωμάτων μετά την αιμοδοσία, η αιμοδοσία προβαίνει στη δέσμευση της μονάδας και των παραγώγων της.

7. Οι υπηρεσίες αιμοδοσίας που βρίσκονται σε περιοχές στις οποίες κατά το παρελθόν δεν είχαν καταγραφεί κρούσματα Δ.Ν. εντείνουν την ενημέρωση των τοπικών συλλόγων/ομάδων εθελοντών αιμοδοτών με έμφαση στις ιδιαίτερα αυξημένες ανάγκες λόγω των μέτρων αποκλεισμού και ενεργοποιούν τους τοπικούς φορείς, την Εκκλησία για τη διοργάνωση εκτάκτων αιμοληψιών.

Επιπρόσθετα, στη χώρα μας έχει θεσμοθετηθεί στο πλαίσιο της Δ/νσης Δημόσιας Υγείας, επιτροπή για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση των Τροπικών Νοσημάτων, στην οποία μετέχουν οι κάτωθι φορείς:

Προϊσταμένη Γενικής Δ/νσης Δημόσιας Υγείας και Ποιότητας Ζωής του Υπ.Υγείας, Προϊσταμένη Δ/νσης Δημόσιας Υγείας του Υπουργείου Υγείας, Προϊσταμένη Τμ. Μεταδοτικών Νοσημάτων Δ/νσης Δημόσιας Υγείας, Τμ. Υγειονομικής Διαχείρισης Περιβάλλοντος Δ/νσης Δημόσιας Υγείας, Τμ. Υγιεινής και Υγειονομικών Ελέγχων Δ/νσης Δημόσιας Υγείας, Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας, ΚΕΕΛΠΝΟ, Παν/στήμιο Θεσσαλίας, Τμ. Βιοκτόνων Προϊόντων της Δ/νσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου, Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο, ΣΚΑΕ, Εθνικό Κέντρο Επιχειρήσεων Υγείας, Ε.ΚΕ.Α, ΟΤΑ.

Στο πλαίσιο της ανωτέρω επιτροπής λειτουργεί η Ομάδα εργασίας για τον καθορισμό των επηρεαζόμενων περιοχών από τα νοσήματα που μεταδίδονται με διαβιβαστές στην οποία μετέχουν:

ΚΕΕΛΠΝΟ, Ε.ΚΕ.Α, ΣΚΑΕ -ΚΕΕΛΠΝΟ, Ε.Σ.Δ.Υ, Ιατρική Σχολή Παν. Θεσσαλίας, Δ/νση Συντονισμού και Συνεργασίας με ΟΤΑ, Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης, Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο.

Τα ανωτέρω όργανα προβαίνουν σε εκτίμηση του κινδύνου (risk assessment) και στον καθορισμό των επηρεαζόμενων περιοχών.

Στη φετινή επιδημία που είναι η μεγαλύτερη των τελευταίων ετών τόσο στην Ελλάδα όσο και σε πολλές χώρες της Κεντρικής Ευρώπης, εφαρμόστηκαν όλα τα ανωτέρω αναφερόμενα μέτρα.

Τέλος σας ενημερώνουμε ότι, το εν λόγω θέμα αναπτύχθηκε στη Βουλή των Ελλήνων, την Δευτέρα 14/1/2019, κατά τη διάρκεια συζήτησης της **253/7-1-2019 επίκαιρης ερώτησης**.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Βουλευτή κ. Στ. Καλαφάτη

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γρ. Υπουργού

2. Τμήμα Νομ. Πρωτοβουλίας, Κοιν. Ελέγχου & Κωδικοποίησης

Α. ΞΑΝΘΟΣ